

2020

Quickscan Wet natuurbescherming

Vledderweg 35 te Vledder

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Vledderweg 35 te Vledder

Gorredijk, november 2020

In opdracht van:

Rho Adviseurs

Contactpersoon:

Dhr. J. Tromp

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

Bureau FaunaX (2020). Quickscan Wet natuurbescherming/Vledderweg 35 te Vledder. Rapport 20196. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	5
2.1	Flora.....	5
2.2	Vogels	5
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.3	Zoogdieren	10
2.3.1	Vleermuizen	10
2.3.2	Overige zoogdieren.....	12
2.4	Reptielen.....	13
2.5	Amfibieën	15
2.6	Vissen	19
2.7	Ongewervelden	20
2.8	Gebiedsbescherming.....	20
2.8.1	Stikstofgevoeligheid	20
2.9	Houtopstanden	21
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	22
3.1	Overzicht beschermde soorten	22
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	22
3.2.1	Algemene broedvogels	22
3.2.2	Jaarrond beschermde nesten (Huismus).....	22
3.2.3	Jaarrond beschermde nesten (gierzwaluw).....	23
3.2.4	Kerkuil	23
3.2.5	Vleermuizen	23
3.2.6	Hazelworm	24
3.2.7	Heikikker, Boomkikker & Poelkikker.....	24
3.2.8	Zorgplicht	24
3.2.9	Stikstofuitstoot	24
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	25
4	LITERATUUR EN BRONNEN	26
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING		- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -

Vrijgestelde soorten provincie Drenthe	- 1 -
Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
Natura 2000-gebieden	- 3 -
Wnb Houtopstanden	- 3 -
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

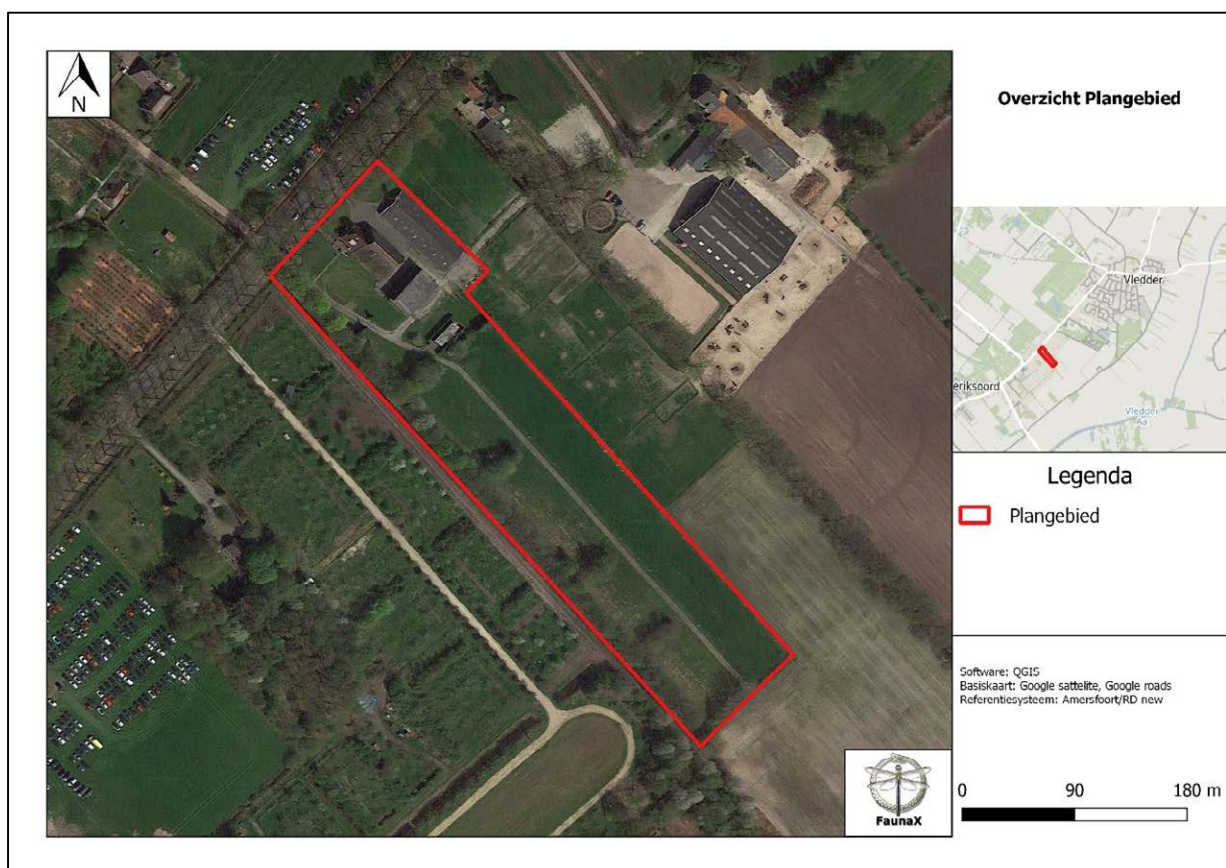
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het perceel Vledderweg 35 te Vledder is in de huidige situatie ingedeeld als kampeer- en recreatieterrein. Men is voornemens dit perceel her in te delen ten behoeve van deze functie. Hierbij vinden diverse sloop- en verbouwwerkzaamheden plaats in de reeds bestaande bebouwing. Binnen het planvoornemen worden geen bomen gekapt, noch waterlichamen gedempt.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving. Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Vledder.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische Quicksan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quicksan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quicksan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quicksan is uitgevoerd op woensdag 11 november 2020 en vond plaats onder frisse weersomstandigheden (10°C, windkracht 3, geheel bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooggebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bevindt zich in het gebied tussen de bebouwde kom van Vledder en de bebouwde kom van Frederiksoord en bestaat uit het perceel Vledderweg 35. Op het perceel zijn reeds bestaande gebouwen aanwezig. Een deel hiervan heeft in het verleden een agrarische functie vervuld. Deze gebouwen bestaan uit een boerderijwoning, een oude stalling en een kapschuur. Hiernaast zijn er twee sanitaire gebouwen in het plangebied aanwezig ten behoeve van de indeling van het plangebied als kampeerterrein. Binnen het plangebied loopt een bomenrij van de noordwestzijde van het plangebied naar de zuidoostzijde hiervan. Rond het plangebied lopen diverse sloten. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Vledder en Frederiksoord, evenals agrarisch gebied doorkruist door sloten en bomenrijen en diverse boomrijke gebieden.

Het planvoornemen bestaat uit het herindelen van het perceel ten behoeve van de indeling hiervan als kampeerterrein. Hierbij worden diverse nieuwe bouwwerken, zoals zogenaamde 'tiny houses', gerealiseerd. De aanwezige sanitaire gebouwen en de kapschuur zullen op termijn worden gesloopt. De oude stalling wordt binnen het planvoornemen verbouwd om in de toekomstige situatie een functie als ontmoetingsruimte en nieuwe sanitaire ruimten te vervullen. De bestaande boerderijwoning blijft gehandhaafd. Mogelijk wordt dit gebouw inpandig verbouwd om een functie als dubbele woning te vervullen. De bestaande bomen binnen het plangebied worden niet aangetast. Ook worden er geen sloten gedempt binnen het plangebied. In figuur 1.3 wordt een overzicht gegeven van de toekomstige situatie.

Figuur 1.2. Impressie van het plangebied.

Figuur 1.3. Overzicht van de huidige situatie (boven) en de toekomstige situatie (onder).

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

In het plangebied zijn soorten aangetroffen als Engels raaigras, braam (spec.), hondsdrif, paardenbloem, duizendblad, madeliefje, smalle weegbree, ridderzuring, straatgras, grote brandnetel en brede weegbree. Deze algemene soorten duiden op een vrij voedselrijke, ruderalesituatie. De bomenrij bestaat uit diverse soorten bomen, waaronder eik. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan.

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied met v.l.b.n.r.o.: braam (spec.), smalle weegbree, brede weegbree en madeliefje.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksterneesten gebruikt door roofvogels en uilen. Binnen de voorgenomen werkzaamheden worden geen bomen aangetast.

Hiernaast zijn binnen en vlak buiten het plangebied geen boomnesten aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Naast boomnesten is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals huismussen, gierzwaluwen en kerkuilen.

Huismus

De gebouwen zijn gecontroleerd op geschikte nestgelegenheid voor huismussen. Vrijwel alle gebouwen zijn voor deze soort ongeschikt gevonden. Eén sanitair gebouw beschikt over een plat dak zonder geschikte invliegopeningen voor huismussen. Deze is voor huismussen derhalve ongeschikt gevonden.

Het tweede sanitaire gebouw beschikt over gegolfde dakplaten. Vaak worden dergelijke platen door huismussen als nestplaats gebruikt, wanneer deze toegankelijk zijn voor deze soort, bijvoorbeeld doormiddel van ruimten onder de uiteinden hiervan. In het geval van dit sanitair gebouw zijn de gegolfde dakplaten echter ongeschikt voor huismussen door de aanwezigheid van vogel-werend materiaal aan de uiteinden hiervan (figuur 2.3).

Ook de kapschuur en de stalling beschikken over gegolfde dakplaten. Het dak van deze gebouwen bestaat echter uit een enkele daklaag zonder een isolerende ruimte. Deze bebouwing biedt derhalve geen geschikte nestgelegenheid voor huismussen. De aanwezigheid van deze soort in alle te slopen gebouwen en de te verbouwen stalling binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.3. Vogel-werend materiaal aan het uiteinde van de gegolfde dakplaten van een sanitair gebouw.

Echter, ten tijde van het veldbezoek bleek het te handhaven woonhuis over gegolfde dakpannen te beschikken. Tussen en onder deze gegolfde dakpannen zijn ruimten aangetroffen welke geschikte doorgangen tot nestgelegenheid kunnen vormen voor huismussen (figuur 2.4). Hoewel er in dit gebouw binnen het planvoornemen alleen sprake zal zijn van interne verbouwwerkzaamheden, is het ten tijde van dit schrijven onduidelijk in hoeverre deze werkzaamheden effect zullen hebben op de daklaag van deze woning. Indien er werkzaamheden plaats zullen vinden die invloed hebben op de daklaag van de woning, zoals het verwijderen van dakpannen of het werken aan de betimmering aan de onderzijde van de daklaag, kan dit effect hebben op de huismussen. Hoewel er hierbij waarschijnlijk geen eventuele nesten van huismussen verloren zullen gaan, worden deze wel verstoord als gevolg van dergelijke werkzaamheden. Ook verstoring van jaarrond beschermde nesten is ontheffingsplichtig. Indien men werkzaamheden aan de daklaag van het pand kan vermijden, kunnen negatieve effecten op eventuele jaarrond beschermde nesten van huismussen op voorhand worden uitgesloten.

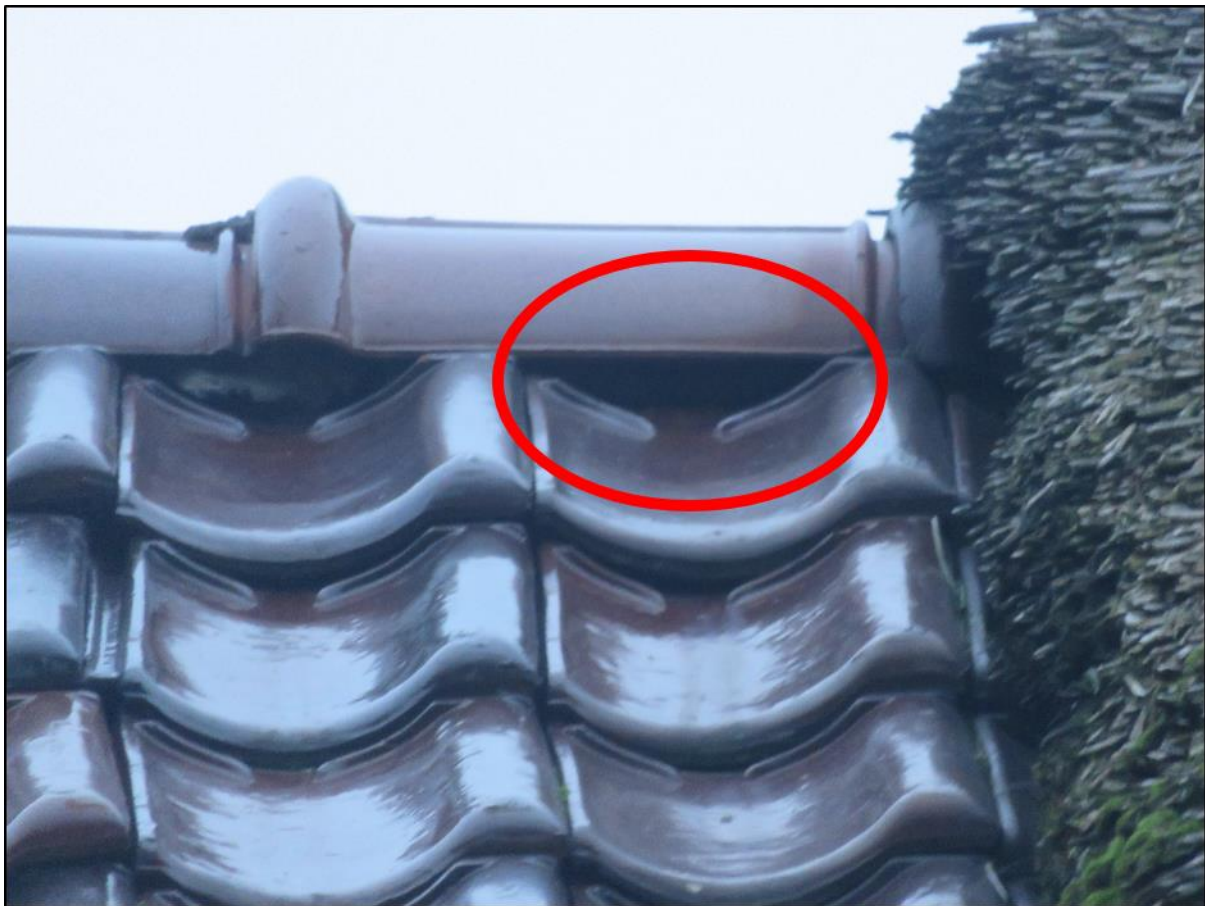
Figuur 2.4. Geschikte doorgang voor huismussen tussen de gegolfde dakpannen van de te handhaven woning.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen staan bekend als soort welke nestgelegenheid vindt vanaf een zekere hoogte. Onder deze hoogte komt deze soort slechts incidenteel tot broeden. Geen van de te slopen bebouwing, noch de te verbouwen stalling binnen het plangebied voldoet aan deze hoogte eis. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen in deze bouwwerken kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Echter, zoals de hiervoor genoemde te handhaven boerderijwoning geschikt is voor huismussen, is deze ook geschikt voor gierzwaluwen. Hoewel de gegolfde dakpannen van de woning niet aan de hoogte eis van gierzwaluwen voldoen, voldoet de nok hier wel aan.

Onder de nokpannen van de woning zijn voor gierzwaluwen geschikte ruimten aangetroffen (figuur 2.5). Mits men werkzaamheden aan de nok van de woning kan vermijden, kunnen negatieve effecten op gierzwaluwen binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

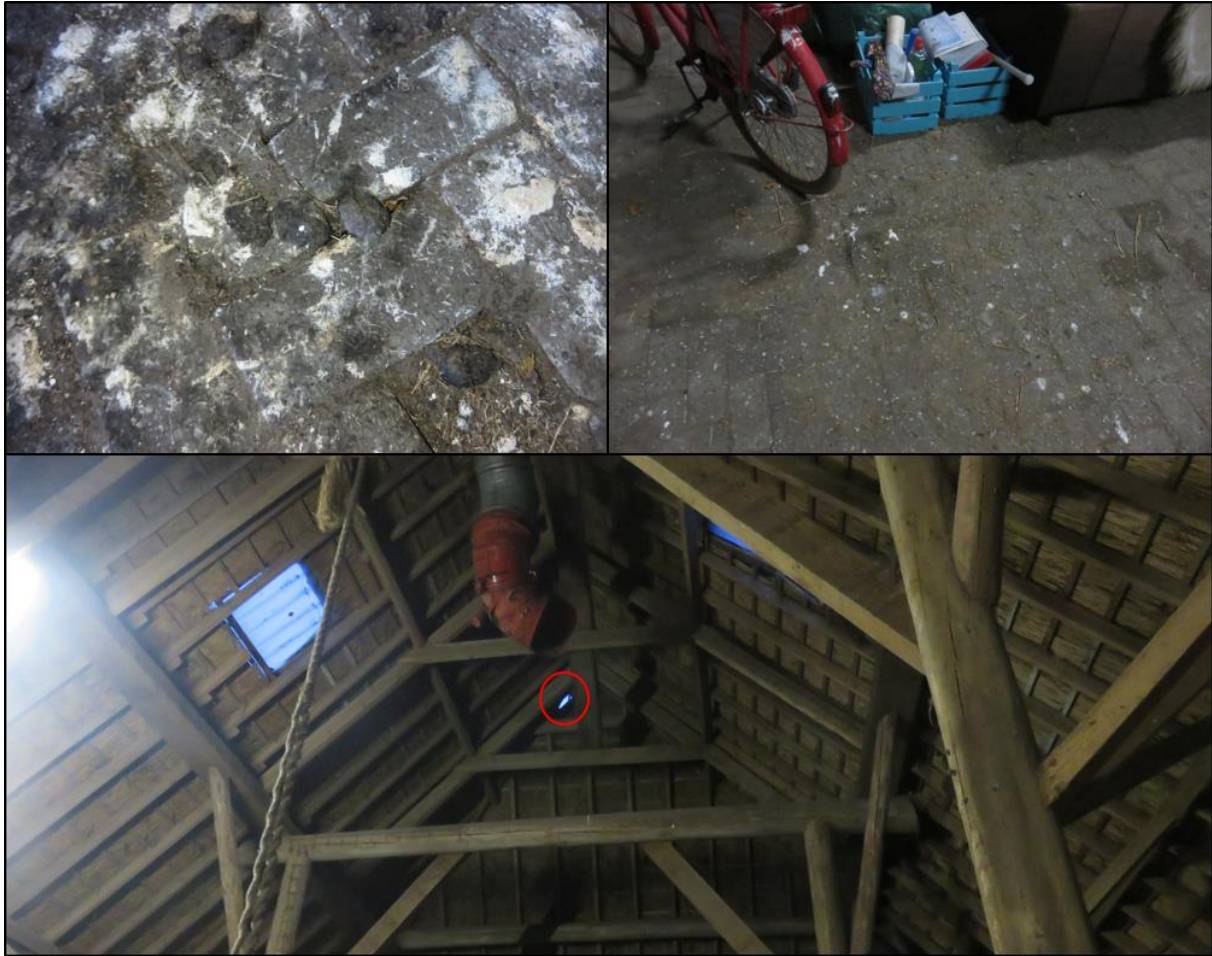

Figuur 2.5. Geschikte doorgang voor gierzwaluwen tussen de gegolfde dakpannen van de te handhaven woning.

Kerkuil

De bebouwing binnen het plangebied is onderzocht op de aanwezigheid van geschikte in- en uitvliegopeningen voor en sporen van kerkuilen. In en rond de te verbouwen stalling en de te slopen sanitaire gebouwen zijn geen geschikte in- en uitvliegopeningen, noch sporen van kerkuilen aangetroffen. Echter, in de kapschuur zijn van deze soort diverse braakballen en krijtsporen aangetroffen (figuur 2.6). Alle roest-, rust-, broed- en verblijfplaatsen in een groter netwerk van verblijfplaatsen van kerkuilen genieten bescherming onder de Wet natuurbescherming. Door de sloop van de kapschuur gaat deze verblijfplaats verloren.

Echter, in de boerderijwoning welke binnen de voorgenomen werkzaamheden behouden blijft zijn ook braakballen en krijtsporen van een kerkuil aangetroffen (figuur 2.6). Ook hier betreft het een verblijfplaats. Naar alle waarschijnlijkheid zijn de aangetroffen sporen in zowel de kapschuur als in de boerderijwoning van dezelfde kerkuil. De in- en uitvliegopening voor deze kerkuil is aangetroffen in de nok van de boerderijwoning (figuur 2.6). Deze opening bevindt zich recht tegenover de te slopen kapschuur. De boerderijwoning blijft binnen de voorgenomen werkzaamheden gehandhaafd. Wanneer de kapschuur wordt gesloopt, behoudt het plangebied zijn functie als verblijfplaats voor kerkuilen, mits men ervoor zorgt dat de te handhaven boerderijwoning, specifiek het achterdeel hiervan, onaangetast blijft. Wanneer dit niet mogelijk is, kunnen negatieve effecten op een verblijfplaats van een kerkuil niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.6. Braakballen en krijtstrepen van een kerkuil in de te slopen kapschuur (links boven) en de te handhaven boerderijwoning (rechtsboven) en de in- en uitvliegopening voor de kerkuil in de boerderijwoning (onder, rood omlijnd).

- Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van huismussen kunnen op voorhand worden uitgesloten, mits de daklaag van de te handhaven boerderijwoning binnen het planvoornemen niet wordt aangetast.
- Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen kunnen op voorhand worden uitgesloten, mits de daklaag van de te handhaven boerderijwoning binnen het planvoornemen niet wordt aangetast.
- Negatieve effecten op een verblijfplaats van een kerkuil binnen het plangebied kunnen op voorhand worden uitgesloten, mits het achterste gedeelte van de te handhaven boerderijwoning onaangetast blijft.
- De aanwezigheid van overige jaarrond beschermde nesten binnen en vlak buiten het plangebied kan wel op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied en de omgeving hiervan bieden diverse mogelijkheden voor verschillende soorten broedvogels. Soorten als houtduif kunnen tot broeden komen in de te handhaven bomen binnen en vlak buiten het plangebied. Daarnaast zijn er rond één van de sanitaire gebouwen coniferen aangetroffen (figuur 2.7). Dergelijke hagen bieden geschikte nestgelegenheid voor soorten als merel en roodborst.

Met deze soorten kan rekening worden gehouden door de voorgenomen werkzaamheden buiten de broedperiode uit te voeren. Deze periode loopt over het algemeen van 15 maart tot 15 juli. De datumgrenzen kunnen afwijken per soort en door klimatologische omstandigheden.

Figuur 2.7. Coniferen rond één van de sanitaire gebouwen bieden broedgelegenheid voor algemene zangvogels als merel en roodborst.

- Binnen en vlak buiten het plangebied, maar binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen altijd (algemene) vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (15 maart - 15 juli). Voer werkzaamheden, zoveel als kan, uit buiten deze periode.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. Binnen de voorgenomen werkzaamheden worden geen bomen aangetast. Daarnaast zijn er in de bomen binnen en vlak buiten het plangebied geen voor vleermuizen geschikte boomholten aangetroffen. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Zoals besproken in hoofdstuk 2.2.1 beschikken de te verbouwen stalling en de kapschuur over een enkele daklaag. Door de afwezigheid van een geschikte isolerende ruimte kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in deze bouwwerken op voorhand worden uitgesloten.

Ook de twee sanitaire gebouwen zijn ongeschikt gevonden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Rond één van de sanitaire gebouwen zijn geen geschikte openingen voor vleermuizen aangetroffen. Het andere sanitaire gebouw beschikt over gegolfde dakplaten. Deze zijn echter aan de onderzijde zoals besproken in hoofdstuk 2.2.1 afgesloten doormiddel van vogel-werend materiaal. Ook voor vleermuizen zijn deze derhalve ongeschikt gemaakt.

Alleen de te handhaven woonboerderij is geschikt gevonden voor verblijfplaatsen van vleermuizen door de aanwezigheid van ruimten tussen gegolfde dak- en nokpannen (figuren 2.4 en 2.5). Deze ruimten bieden mogelijk geschikte doorgangen tot verblijfplaatsen van vleermuizen. Hoewel dit pand binnen de voorgenomen werkzaamheden gehandhaafd blijft, zullen hier wel diverse verbouwwerkzaamheden plaatsvinden binnen het planvoornemen. Ten tijde van dit schrijven is het onduidelijk in hoeverre deze werkzaamheden invloed zullen hebben op de daklaag van dit pand. Indien werkzaamheden aan de daklaag hiervan kunnen worden vermeden, kunnen negatieve effecten op eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen op voorhand worden uitgesloten.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt.

Vliegroutes

De bomenrij binnen het plangebied vormt mogelijk een verbinding voor enkele (soorten) vleermuizen tussen noordelijke en zuidelijke voor vleermuizen geschikte bosschages en bosgebieden. Echter, de omgeving van het plangebied biedt dusdanig veel alternatieven in de vorm van vergelijkbare bomenrijen dat hier geen sprake is van een essentiële vliegroute. De aanwezigheid van een essentiële vliegroute voor vleermuizen kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Foerageergebieden

Door de aanwezigheid van een bomenrij binnen het plangebied en enkele agrarische percelen vlak buiten het plangebied vormt deze mogelijk een (onderdeel van een) foerageergebied voor enkele (soorten) vleermuizen. De omgeving van het plangebied biedt echter dusdanig veel geschikte alternatieven in de vorm van bosgebieden, waaronder enkele op zeer korte afstand van het plangebied. Het plangebied biedt derhalve geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen. De aanwezigheid hiervan kan op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten, de stalling, de twee sanitaire gebouwen en de kapschuur binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in de te handhaven boerderijwoning kunnen op voorhand worden uitgesloten, mits men werkzaamheden aan de daklaag hiervan kan vermijden.
- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in overige gedeelten van het plangebied kan wel op voorhand worden uitgesloten.
- Effecten op essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan ook op voorhand worden uitgesloten.

2.3.2 Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren.

Otter

In de omgeving van het plangebied zijn diverse waarnemingen van otters bekend (bron: NDFF). De soort otter staat bekend als zeer schuw en vindt vaste verblijfplaatsen in rustige gebieden met voldoende dekking. (bron: Zoogdierverseniging). Het plangebied bevindt zich vlak buiten de bebouwde kom van zowel Vledder als Frederiksoord. Er is derhalve geen sprake van een dergelijke rustige omgeving. Hiernaast biedt het plangebied geen geschikte dekking voor otters en worden er binnen het plangebied geen waterlichamen aangetast. De aanwezigheid van otters binnen het plangebied en negatieve effecten op deze soort binnen de invloedsfeer van de voorgenoemde werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Steenmarter

Steenmarters staan erom bekend veelal in kunstmatige bouwwerken verblijfplaatsen te vinden. Vooral leegstaande panden met geschikte ruimten, zoals zolderruimtes, kruipruimtes en spouwmuurruimten worden vaak door steenmarters gebruikt als verblijfplaats. Binnen het plangebied is zowel de boerderijwoning als de stalling geschikt gevonden voor steenmarters. In de omgeving van het plangebied zijn hiernaast diverse waarnemingen van steenmarters bekend (figuur 2.8). Steenmarters staan erom bekend sporen (w.o. fecaliën) in hun territorium achter te laten; deze werden, ondanks goed zoeken, niet gevonden. De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van steenmarters binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.8. In de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) zijn diverse waarnemingen van steenmarters (groene stippen) bekend (bron: NDFF).

De aanwezigheid van andere beschermde zoogdiersoorten, zoals boommarter, noordse woelmuis en grote bosmuis binnen de invloedsfeer van de voorgenoemde werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en de afwezigheid van habitateigenschappen zoals geschikt bosgebied en geschikte boomholten. Binnen het plangebied kunnen wel andere, lichter beschermde zoogdieren voorkomen, zoals veldmuis. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van steenmarters binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van otters en overige beschermde zoogdieren binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan tevens op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied kunnen wel andere licht beschermde soorten voorkomen, zoals veldmuis. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen.

Gladde slang

Uit nabijgelegen bos- en heidegebieden zijn enkele waarnemingen van gladde slangen bekend (bron: NDFF). Deze soort komt voornamelijk voor in droge heidegebieden. Soms wordt deze soort ook aangetroffen in hoogveengebieden en open bossen (Bron: RAVON). Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden is geen sprake van dergelijke omstandigheden. De aanwezigheid van gladde slangen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Hazelworm

In de omgeving van het plangebied zijn daarnaast diverse waarnemingen van hazelwormen bekend. Zo ook op enkele tientallen meters van het plangebied (figuur 2.9). Net zoals gladde slang wordt deze soort veelal aangetroffen in heidegebieden en open bossen. Daarnaast zijn echter ook kleinschaligere gebieden geschikt voor deze soort, zoals bosranden, houtwallen, steenhopen en wegbermen. Doordat deze soort gebruikt maakt van meer variërende leefgebieden, is de aanwezigheid hiervan binnen het plangebied niet op voorhand uit te sluiten. De boomrand binnen het plangebied staat immers in verbinding met de locatie waar hazelworm is waargenomen. Onzes inziens kunnen negatieve effecten op leefgebied van hazelwormen binnen het plangebied alleen worden uitgesloten, mits alle mogelijke vormen van werkzaamheden aan de bomenrij binnen het plangebied kunnen worden vermeden. Voorbeelden hiervan zijn grondwerkzaamheden, maar ook het verwijderen van vegetatie zoals braam.

Figuur 2.9. Waarnemingen van hazelworm (groene stippen, waarvan één op zeer korte afstand van het plangebied) in de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) (bron: NDFF).

Muurhagedis

Muurhagedis is een soort welke oorspronkelijk in warme, stenige gebieden voorkomt (bron: RAVON). In de omgeving van het plangebied zijn diverse waarnemingen van deze soort bekend (figuur 2.10). Dit lijkt echter een geïsoleerde populatie van ingevoerde muurhagedis te betreffen in een kleinschalig heidegebied ten noorden van het plangebied. Het plangebied zelf is ongeschikt bevonden als leefgebied voor deze soort en het is zeer onaannemelijk dat deze geïntroduceerde soort zich buiten het betreffende heidegebied zal begeven. De aanwezigheid hiervan kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.10. Waarnemingen van muurhagedissen (groene stippen) in de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) (bron: NDFF).

Zandhagedis

Naast muurhagedis zijn er ook diverse waarnemingen van zandhagedissen bekend uit het kleinschalige heidegebied ten noorden van het plangebied (figuur 2.11). Zandhagedissen zijn in Nederland sterk gebonden aan duin- en heidegebieden (bron: RAVON). Binnen de invloedsfeer van de voorgenomen werkzaamheden is geen sprake van dergelijke omstandigheden. Ook de aanwezigheid van zandhagedis binnen de invloedsfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.11. Waarnemingen van zandhagedis (groene stippen) in de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) (bron: NDFF).

De aanwezigheid van overige soorten beschermde reptielen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en de afwezigheid van geschikte habitateigenschappen.

- Negatieve effecten op hazelwormen binnen het plangebied kunnen op voorhand worden uitgesloten, mits alle werkzaamheden aan en rond de te handhaven bomen, zoals het verwijderen van mantelvegetatie en het uitvoeren van grondwerkzaamheden worden vermeden.
- De aanwezigheid van gladde slangen, muurhagedissen en zandhagedissen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van leefgebied van overige beschermde reptielen binnen en vlak buiten het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op de aanwezigheid van beschermde amfibieën. In de omgeving van het plangebied zijn diverse soorten in Nederland beschermde amfibieën bekend. Deze worden individueel behandeld.

Boomkikker

Boomkikkers vinden voortplantingswater voornamelijk in kleine en moerassige waterlichamen nabij bosschages en struwelen. Als landhabitat worden door deze soort onder andere braamstruwelen met mantelvegetaties gebruikt (bron: RAVON), maar ze worden ook aangetroffen in kelders en vergelijkbare kunstmatige bouwwerken. Binnen het plangebied worden geen waterlichamen aangetast. Negatieve effecten op voortplantingswater van boomkikkers als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Ook is er binnen het planvoornemen geen sprake van het kappen van bomen. Echter, tussen de bomen is op enkele plaatsen sprake van (opkomende) mantelvegetatie in de vorm van onder andere braam. Door de relatief grote hoeveelheden waarnemingen van boomkikker op korte afstand van het plangebied (figuur 2.12) kan niet worden uitgesloten dat deze beginnende mantelvegetatie wordt gebruikt als landhabitat voor boomkikkers. Het is ten tijde van dit schrijven niet duidelijk of er binnen de voorgenomen werkzaamheden sprake is van het verwijderen of anderszins aantasten van de vegetatie tussen de te handhaven bomen. Indien hier geen sprake van is, kunnen negatieve effecten op dit mogelijke landhabitat van boomkikkers op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.12. Waarnemingen van boomkikkers (groene stippen) in de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) (bron: NDFF).

Heikikker

In de omgeving van het plangebied zijn diverse waarnemingen van heikikkers bekend. Een kleine poel in een naastgelegen perceel vormt waarschijnlijk voortplantingswater voor deze soort (figuur 2.13). Heikikker is een zeer schuwe soort die voornamelijk voortplantingswater vindt in heide, hoogveen, laagveen en half natuurlijk grasland (bron: RAVON). Doordat er binnen het planvoornemen geen sprake is van het aantasten van waterlichamen, kunnen negatieve effecten op voortplantingswater van deze soort op voorhand worden uitgesloten.

Echter, tussen de te handhaven bomen is op enkele locaties sprake van opkomende mantelvegetatie. Dergelijke vegetatie is mogelijk geschikt als landhabitat voor heikikkers. De aanwezigheid hiervan kan derhalve ook niet op voorhand worden uitgesloten. Ten tijde van dit schrijven is het onbekend of er binnen het planvoornemen sprake is van het aantasten van de opkomende mantelvegetatie tussen de te handhaven bomen. Negatieve effecten op landhabitat van heikikkers kunnen op voorhand worden uitgesloten, mits men werkzaamheden aan de opkomende mantelvegetatie kan vermijden.

Figuur 2.13. Waarnemingen van heikikkers (groene stippen) in de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) (bron: NDFF).

Poelkikker

Doordat er binnen het planvoornemen geen sprake is van het aantasten van waterlichamen kunnen negatieve effecten op voortplantingswater van poelkikkers als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden op voorhand worden uitgesloten. Echter, poelkikker staat bekend als landhabitat wisselend gebruik te maken van verschillende structuren, zoals holten onder boomstronken en puin, maar ook bestaande muizenholen (bron: Kennisdocument Poelkikker). Doordat het plangebied voornamelijk bestaat uit een als kampeerterrein ingedeeld gazon, is het zeer waarschijnlijk dat er hierin voor poelkikkers geschikte winterverblijfplaatsen, zoals muizenholen aanwezig zijn.

In de omgeving van het plangebied zijn diverse waarnemingen van poelkikker bekend (figuur 2.14). Deze waarnemingen zijn afkomstig uit waterlichamen op tenminste enkele honderden meters van het plangebied. Deze afstand is dermate groot dat het onaannemelijk is dat poelkikkers uit deze gebieden het plangebied zullen bereiken wanneer deze het land op trekken. Het kan echter niet worden aangenomen dat de NDFF een gebiedsdekkend beeld geeft van de verspreiding van deze soort in de omgeving. Mogelijk zijn er op kortere afstand tot het plangebied voor poelkikker meer geschikte wateren aanwezig, zoals een kleine poel in het naastgelegen perceel waar ook heikikker en boomkikker is waargenomen. De aanwezigheid van poelkikkers op korte afstand van het plangebied, en derhalve de aanwezigheid van landhabitat binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.

Rugstreepad

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van rugstreeppadden bekend (bron: NDFF, figuur 2.15). Deze slechte zwemmer vindt voortplantingswater in ondiepe wateren. Binnen het planvoornemen worden geen waterlichamen aangetast. Negatieve effecten op voortplantingswater als gevolg van de voorgenoemen werkzaamheden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten. Rugstreeppadden maken hiernaast gebruik van losse, zanderige grond als landhabitat om zich hier in te kunnen graven. Binnen het plangebied is geen sprake van dergelijke losse, zanderige grond. Rugstreeppadden kunnen in sommige gevallen ook gebruik maken van reeds bestaande holen, zoals muizenholen. Er is echter dusdanig veel voor rugstreeppadden geschikt landhabitat aanwezig in de vorm van heide- en zandgebieden in de omgeving, dat het onzes inziens onlogisch is dat rugstreeppadden zich richting het plangebied zullen verplaatsen. De aanwezigheid van zowel voortplantingswater als landhabitat van deze soort binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Kamsalamander

Er zijn tevens enkele waarnemingen van kamsalamanders bekend in de omgeving van het plangebied (bron: NDFF). Binnen het planvoornemen worden geen waterlichamen aangetast. Negatieve effecten op kamsalamander als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad

In de omgeving van het plangebied zijn diverse waarnemingen van de soort vroedmeesterpad en de zeer zeldzame soort geelbuikvuurpad bekend (bron: NDFF). Deze waarnemingen zijn echter allemaal afkomstig uit een kleinschalig heidegebied ten noorden van het plangebied. Uit ervaring is bekend dat deze soorten in dit gebied zijn uitgezet en hier niet oorspronkelijk voorkomen. Oorspronkelijk komen deze soorten alleen voor in het zuiden van het land. Vooral op krijt- en krijtverwerkingsgronden komen de grootste populaties voor. Daarnaast staan deze soorten bekend als zeer locatiegetrouw, en zal zich hoogstens enkele tientallen tot 100 meter verplaatsen (Creemers & van Delft, 2009). Het is onzes inziens zeer onwaarschijnlijk dat geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad binnen het plangebied voorkomen. De aanwezigheid hiervan kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Knoflookpad

In het hiervoor genoemde kleinschalige heidegebied ten noorden van het plangebied is een enkele waarneming van knoflookpad bekend (bron: NDFF). Naar alle waarschijnlijkheid gaat het in dit geval ook om een exemplaar dat hier is geïntroduceerd. Doordat er in de afgelopen acht jaar slechts één waarneming is gedaan van deze zeer zeldzame soort, heeft er naar alle waarschijnlijkheid geen voortplanting plaatsgevonden nadat deze op dit terrein is uitgezet. De aanwezigheid van knoflookpadden binnen het plangebied kan onzes inziens op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied kunnen andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen, zoals gewone pad. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- Negatieve effecten op landhabitat van heikikker, boomkikkers en poelkikkers kunnen op voorhand worden uitgesloten, mits de opkomende mantelvegetatie tussen de te handhaven bomen binnen het plangebied niet wordt aangetast.
- De aanwezigheid van rugstreep padden, kamsalamanders, geelbuikvuurpadden, vroedmeesterpadden en knoflookpadden in de omgeving van het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten, zoals gewone pad geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. Binnen het planvoornemen is geen sprake van het aantasten van waterlichamen. Negatieve effecten op beschermde zoetwatervissen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde zoetwatervissen binnen het plangebied kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van de meeste beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitateigenschappen. Uitzondering hierop worden gevormd door gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, noordse winterjuffer en platte schijfhoren. Van deze soorten zijn diverse waarnemingen bekend in de omgeving van het plangebied (bron: NDFF). Doordat er binnen het planvoornemen geen sprake is van het aantasten van waterlichamen, kunnen negatieve effecten op deze soorten onzes inziens op voorhand worden uitgesloten.

Door het ontbreken van geschikt voortplantingswater kan de aanwezigheid van overige libellen (larven) ook op voorhand worden uitgesloten. Het voorkomen van andere beschermde ongewervelden kan worden uitgesloten, bijvoorbeeld op basis van de afwezigheid van waardplanten van beschermde vlindersoorten.

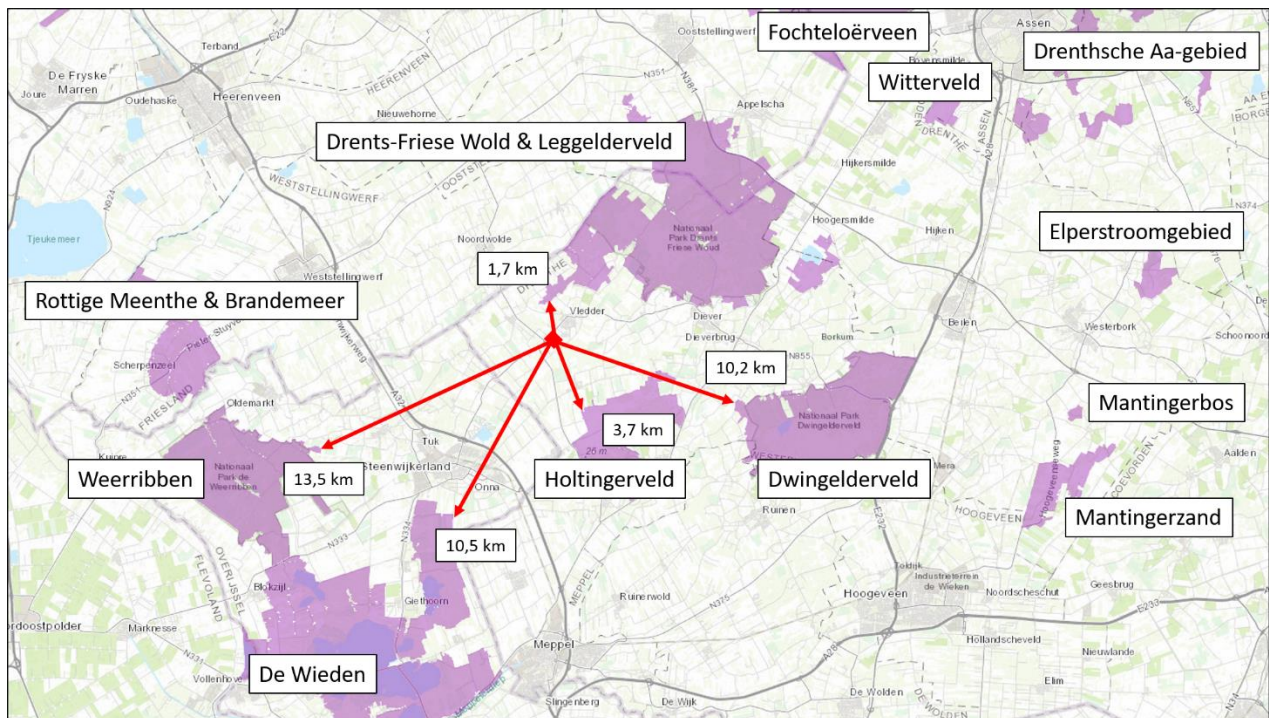
- Negatieve effecten op beschermde ongewervelden, zoals gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, noordse winterjuffer en platte schijfhoren kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied valt niet onder het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) of Natura2000. Hiernaast is het plangebied niet aangewezen als ganzenfoerageergebied of weidevogelkansgebied (bronnen: Geoportaal Drenthe & Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân). De Provincie Drenthe is echter Bevoegd Gezag in dezen.

2.8.1 Stikstofgevoeligheid

Binnen een straal van 15 km ligt het plangebied hemelsbreed op circa 1,7 km, 3,7 km, 10,2 km, 10,5 km en 13,5 km afstand van de Natura2000-gebieden Drents-Friese Wold & Leggelderveld, Holtingerveld, Dwingelderveld, De Wieden en Weerribben (respectievelijk, figuur 2.16). Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden (slopen diverse gebouwen, verbouwen diverse gebouwen, realiseren diverse tiny houses, herindelen gehele terrein) komt er naar alle waarschijnlijkheid extra stikstof vrij door bijvoorbeeld het inzetten van mobiele werktuigen. In het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld zijn stikstofgevoelige habitattypen (Actieve hoogvenen (heideveentjes)) aanwezig. Door de nabijheid van dit Natura2000-gebied tot het plangebied en de relatief grote schaal van de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze habitattypen onzes inziens niet op voorhand worden uitgesloten. De Provincie Drenthe is echter Bevoegd Gezag en is bepaalt of het uitvoeren van een AERIUS berekening benodigd is voor de voortgang van dit project.

Figuur 2.16. Natura2000-gebieden (paarse vlakken) in de omgeving van het plangebied (rood) (bron: Kaartenkijldoos Provincie Fryslân).

- Er zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied.
- Negatieve effecten op Natura2000-gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot kunnen onzes inziens **niet** op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het planvoornemen worden geen bomen gekapt. Er is derhalve geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen.
Vogels	Huismus & Gierzwaluw	Mogelijk	X				Werkzaamheden aan daklaag te handhaven boerderijwoning vermijden. Anders → Nader onderzoek.
Vogels	Kerkuil	ja	X				Achterzijde van de te handhaven boerderijwoning onaangestast houden. Anders → Nader onderzoek.
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Werkzaamheden aan daklaag te handhaven boerderijwoning vermijden. Anders → Nader onderzoek.
Reptielen	Hazelworm	Mogelijk			X		Alle werkzaamheden aan en rond de vegetatie rond de te handhaven bomen binnen het plangebied vermijden. Anders → Nader onderzoek.
Amfibieën	Heikikker Boomkikker & Poelkikker	Mogelijk		X			Vermijden werkzaamheden mantelvegetatie tussen te handhaven bomen. Anders → Nader onderzoek.
Divers	Divers	Ja				X	Zorgplicht.
Naturazooo	(extra) stikstofuitstoot	Mogelijk					AERIUS berekening

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

De voorgenomen werkzaamheden kunnen doorgang vinden binnen de kaders van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen altijd vogels tot broeden komen waarvan de nesten alleen tijdens de broedtijd beschermd zijn. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

3.2.2 Jaarrond beschermde nesten (Huismus)

De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen tussen gegolfde dakpannen van de te behouden boerderijwoning kan niet op voorhand worden uitgesloten.

We adviseren werkzaamheden die invloed hebben op de daklaag van deze woning, zoals werkzaamheden aan de betimmering aan de binnenzijde van de woning, te vermijden. Indien dit niet mogelijk is, wordt nader onderzoek geadviseerd. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april-15 mei (datumgrenzen SOVON). Tussen de bezoeken dient een minimale periode van 10 dagen te zitten. Indien er binnen het plangebied jaarrond beschermde nesten van huismussen worden vastgesteld, dient voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.3 Jaarrond beschermde nesten (gierzwaluw)

De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen onder nokpannen van de te behouden boerderijwoning kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren werkzaamheden die invloed hebben op de daklaag van deze woning, zoals werkzaamheden aan de betimmering aan de binnenzijde van de woning, te vermijden. Indien dit niet mogelijk is, wordt nader onderzoek geadviseerd. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van drie avondbezoeken in de periode 1 juni-15 juli (datumgrenzen SOVON). Tussen de bezoeken dient een minimale periode van 10 dagen te zitten. Eén van de bezoeken kan worden gecombineerd met eventueel vleermuizenonderzoek. Indien er binnen het plangebied jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen worden vastgesteld, dient voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.4 Kerkuil

Binnen het plangebied zijn sporen van een kerkuil aangetroffen in de vorm van braakballen en krijtsporen. Zowel de kapschuur als de achterzijde van de boerderijwoning wordt waarschijnlijk door een kerkuil gebruikt als verblijfplaats in een netwerk van verblijfplaatsen. We adviseren de achterzijde van de boerderijwoning onaangetast te houden. Wanneer de kapschuur wordt gesloopt, blijft het plangebied geschikt als verblijfplaats voor kerkuilen. Indien men hier niet aan kan voldoen, wordt nader onderzoek geadviseerd om de aanwezigheid van een verblijfplaats van een kerkuil vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit kan gelijktijdig, en derhalve kosteloos worden uitgevoerd met eventueel vleermuizenonderzoek. Indien een verblijfplaats van kerkuilen wordt vastgesteld, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.5 Vleermuizen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen tussen gegolfde dakpannen en onder nokpannen van de te behouden boerderijwoning kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren werkzaamheden die invloed hebben op de daklaag van deze woning, zoals werkzaamheden aan de betimmering aan de binnenzijde van de woning, te vermijden. Indien dit niet mogelijk is, wordt nader onderzoek geadviseerd. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van vier gerichte veldbezoeken per te overzien gebied, verdeeld over de kraamperiode (15 mei-15 juli) en de paarperiode (15 augustus-1 oktober). Tussen de bezoeken dient een minimale periode van 10 dagen te zitten. De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Indien er een verblijfplaats van vleermuizen wordt vastgesteld, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.6 *Hazelworm*

De aanwezigheid van hazelwormen in de bomenrij binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren alle werkzaamheden aan en rond de vegetatie tussen de te handhaven bomen, zoals het verwijderen van mantelvegetatie, te vermijden. Indien dit niet mogelijk is, wordt nader onderzoek geadviseerd. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van het plaatsen van herpetoplaatjes verspreidt over het plangebied. Wanneer er hazelwormen worden aangetroffen binnen het plangebied, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.7 *Heikikker, Boomkikker & Poelkikker*

De aanwezigheid van landhabitat van deze soorten binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren alle werkzaamheden aan de mantelvegetatie tussen de bomenrij binnen het plangebied te vermijden. Indien dit niet mogelijk is, wordt nader onderzoek geadviseerd om de aanwezigheid van landhabitat van vast te stellen, dan wel uit te sluiten. We adviseren derhalve onderzoek uit te voeren op basis van een omgevingscheck, waarbij wordt gezocht naar kooractiviteit van deze soorten in de nabije omgeving van het plangebied gedurende twee gerichte avondbezoeken in de maand maart (datumgrenzen RAVON). Indien er kooractiviteit wordt waargenomen op korte afstand van het plangebied, kan worden aangenomen dat deze wordt gebruikt als landhabitat. In dit geval dient er voor deze soorten een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.8 *Zorgplicht*

Er kunnen enkele soorten voorkomen in de deelgebieden waarvoor een vrijstelling geldt in het geval van schade aan deze soorten (bijvoorbeeld bruine kikker, veldmuis, enz.). De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving (bijvoorbeeld amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt onzes inziens voldaan aan de zorgplicht. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het in één richting dempen van sloten (indien hier sprake van is) zodat vissen de kans krijgen om te vluchten en het afvissen van sloten als deze in hun volledigheid worden gedempt. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

3.2.9 *Stikstofuitstoot*

Negatieve effecten op stikstofgevoelige habitattypen in het nabijgelegen Natura2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kan onzes inziens niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren een AERIUS berekening uit te voeren om de effecten van stikstofuitstoot op nabijgelegen Natura2000-gebieden in kaart te brengen. De Provincie Drenthe is echter bevoegd gezag in dezen en is bepaalt of het uitvoeren van een AERIUS berekening benodigd is voor de voortgang van dit project.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- **Huismus:** Vermijden werkzaamheden daklaag te handhaven boerderijwoning. Anders → nader onderzoek.
- **Gierzwaluw:** Vermijden werkzaamheden daklaag te handhaven boerderijwoning. Anders → nader onderzoek.
- **Kerkuil:** Achterzijde boerderijwoning onaangetast houden. Anders → nader onderzoek.
- **Vleermuizen:** Vermijden werkzaamheden daklaag te handhaven boerderijwoning. Anders → nader onderzoek.
- **Hazelworm:** Vermijden werkzaamheden aan en rond mantelvegetatie tussen de te behouden bomen binnen het plangebied. Anders → nader onderzoek.
- **Heikikker, boomkikker & poelkikker:** Vermijden werkzaamheden aan en rond mantelvegetatie tussen de te behouden bomen binnen het plangebied. Anders → nader onderzoek.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.
- **Stikstofuitstoot:** AERIUS berekening.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Kennisdocument poelkikker

<https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/poelkikker>

Google maps

www.google.com/maps

Natura2000 Gebieden Nederland

<https://www.natura2000.nl/gebieden>

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

NationaleDatabank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Geoportaal Drenthe

https://geo.drenthe.nl/geoportaal/src/?lang=nl&topic=ehs&bgLayer=openbasiskaart.nl&catalogNodes=1,26,28,29&layers=GBI.FO_MASK_DR_NL,GBI2015.NAT_EHS_2015_V-defensie,GBI_AOV18_WEIDEVOGELS_V,GBI_POV18_GANZENRUSTGEB_V

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c479140f89c88abdd3>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Drenthe

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie en Drenthe vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Drenthe is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6940.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Drenthe.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Molmuis	
Ondergrondse woelmuis	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie en Drenthe, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincies hebben de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Drentse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.